

Oude Kerk, 19 mei 2024

Eerste Pinksterdag

ds. Johan Meijer

---

gelezen: Genesis 11: 1-9; Handelingen 2: 1-25, Johannes 14: 8-17

titel: Pop-up van Pinksteren

Overdenking

Gemeente van de Heilige Geest, lieve mensen van God,

I

Wat een idee zeg, om Pinksteren te vergelijken met Popcorn. Wat een origineel idee! Wat een inspirerend idee! Jorien noemde het tijdens een kort overlegje over deze dienst en ik liep naar huis en er popten allerlei gedachten op, een soort hersenwind, een brainstorm.

Er zijn zoveel beelden denkbaar voor Pinksteren en we hebben ze ook allemaal wel gezien en meegemaakt in de afgelopen jaren, een grote bol rode wol, als een verbindende draad door de gemeente afgerold, rode klaprozen ook wel klapflappers genoemd, rode ballonnen met een heuse ballonnenwedstrijd, duiven loslaten, wensballonnen oplaten, liturgieboekjes in allerlei kleuren en daarmee zwaaien. Maar popcorn, die hadden we nog niet eerder gehad.

II

En ik dacht door op het woord pop. Popmuziek heet popmuziek als een afkorting van populair. Populair kun je worden als je níet mee mag doen aan een zangwedstrijd, we hebben dat de afgelopen week meegemaakt. Donderdag werd Europapa op menig carillon gebeierd.

Pop zit ook in populisme, het op gewiekste wijze bespelen van de populi, het volk, en inspelen op hun ongenoegens. Een woord als bestaanszekerheid doet het heel goed in een campagne. Maar wat belooft je er eigenlijk mee? En wat breng je er van terecht?
Pop: figuur in de vorm van een mens. Iemand vind troost bij een pop en geeft die een naam. Ze loopt nooit weg, ze veroordeelt me nooit. De mensen in m'n leven doen dat wel.
POP: Post Office Protocol, een ICT-woord, POP: Persoonlijk Ontwikkelings Plan, welke competenties wil je gaan ontwikkelen?

III

Pop: Bij insecten het stadium van schijnbare stilstand tussen het larvale en volwassen stadium. En zeer interessante fase. Want vlak voor de transformatie tot bijvoorbeeld vlinder lijkt dit een doodse, stille fase, doet het een beetje denken aan een mummi. Maar dan gebeurt het: het wonder van de transformatie.

Nou, je ziet wat één woord al kan oproepen, één woord al zoveel betekenissen en dan hebben we nog niet eens het pop van popcorn gehad. To pop is: ploffen. Popcorn is dus eigenlijk: ploffmaïs. Bij een pop-up op je computer ploft er ineens een scherm tevoorschijn, meestal een reclame. Een pop-up store is een winkel die zomaar tevoorschijn komt.

Overeenkomst: er komt iets nieuws tevoorschijn, een nieuwe werkelijkheid, een nieuwe gestalte, een nieuwe dimensie, net als na de pop van een insect.

IV

Je zou kunnen zeggen: Pinksteren is een heel bijzondere Pop-up. Na een schijnbare stilstand een compleet nieuwe werkelijkheid, een totaal nieuwe dimensie. Vergelijkbaar met de fasen van een insect: de leerlingen van Jezus waren in een schijnbare stilstand terecht gekomen nadat Jezus hen in levenden lijve verlaten had. Jezus had een transformatie ondergaan naar een nieuwe hemelse dimensie, maar de leerlingen waren in een soort van bevroesstand gekomen. Die stand waarin je terecht kunt komen als je een geliefde moet missen, als je aan het rouwen bent, als het leven ook uit jou weggelekt lijkt, als de inspiratie en geestkracht ook jou verlaten heeft. Dat je bent als een pop, en je kunt voelen als een soort van mummi. Laat me, laat me alleen met al mijn verdriet. Een neerslachtige fase, laat het leven maar aan me voorbijgaan.

Maar onder het oppervlak ontstaat het nieuwe, is er een onverwachte levenskracht, die de transformatie inzet en ineens en plotsklaps.. Dat is het bijzondere van een klaproos, een klapflapper, die klapt in een keer open. Dat is het bijzondere van een vlinder, die klapwiekt als het ware uit de pop. Dat is het dynamische van Pinksteren, die steekt als een plotselinge wind op, als een storm. Een geweldige gedreven wind, zegt de Aloude Statenvertaling.

V

Als een plofkraak, maar dan niet eentje die de ruiten in duizenden fragmenten uiteenblaast, maar als een wind die verbindt en de brokstukken bijeenvoegt, een maakt wat is verdeeld, herbouwt wat is vernield. Wat gefragmenteerd geraakt is, uiteengespat in deeltjes, komt tot een geheel verband. Bijvoorbeeld met de taal. We hoorden het contrast, het klassieke contrast voor Pinksteren: de taal die met Babel verdeeld raakte en tot verdeeldheid leidde, taal zal alleen verwoesting zaaien en de taal die als het ware geheel wordt, die als één werd, een taal die een ieder verstond, een taal van het hart. Een dieper verstaan, een

verstaan op zielsniveau en zielsniveau is waar de verbinding is onder alle verdeeldheid, boven alle fragmentatie uit.

VI

De nieuwe dimensie is de zielsdimensie, die voorbij gaat aan alle verschillen, alle onderscheidingen. Die de uiterlijke kenmerken doorbreekt als een vlinder die uitbreekt uit de pop. Het drama van de mensheid is dat heel veel op het uiterlijke niveau plaatsvindt. Uiterlijke kenmerken. We zijn nogal visueel ingesteld en weten heel gauw wat wit is of zwart, of blank of bruin. En maken onderscheid. Wit goed, zwart fout. We zijn nogal auditief ingesteld en weten heel gauw welke taal van ons is en welke van hen. En dan heb ik het niet alleen over totaal verschillende talen hoor, het onderscheid kan al op één kilometer liggen in een tongval. Je hoort dat die van een dorp verder komt en lui van een dorp verder deugen niet. Ik vergeet nooit weer een filmpje op de regionale omroep. Een jongen met een blauwgeslagen oog. Knokkerij bij de wedstrijd met het team van een dorp verder. Oei oei, een blauw oog. Wij praatn hier niet met woordn is het antwoord. Als het gaat om onderscheid zijn we veel sensitiever dan we denken. Klasgenoten roken de boerderijgeur en hadden daar een oordeel over. Armoede schijn je ook te kunnen ruiken, met een hard oordeel erover. Er was een vrouwelijke predikant ingeroosterd volgens het ringsysteem. De gemeente wilde geen vrouw op de kansel. Het moest een man zijn. Die kwam en preekte de sterren van de hemel en zei aan het eind: dit was de preek die zij voor u geschreven had.

VII

Niet alleen taal zaait verwoesting sinds Babel, maar sinds de grondlegging der wereld zaait ieder onderscheidend principe verwoesting, veroorzaakt oorlogen en onenigheid. Wat daar in Jeruzalem gebeurde met die oppoppende geestesstorm is niet minder dan een revolutie, een doorbraak. De verschillen vallen weg, de schillen vallen af, het innerlijk komt aan het licht. De ziel komt in beeld. Een totaal andere dimensie, een totaal andere wijze van kijken en voelen. De Geest van God komt tot spreken. Het is geen extatische party waarbij de verdrietige leerlingen hun neerslachtigheid hebben weggedronken of gesnoven, om even hun verdriet te vergeten. Het is een totaal nieuwe werkelijkheid die mensen omvormt tot nieuwe mensen. Het is een doorbraak in een impasse, die ons hier verhaald wordt.

IIX

Van maar korte duur, zegt de criticaster. Wat is er overgebleven van dat dynamische oerbegin? Het ging tot al direct weer mis? Ja dat klopt, je hoeft voor de chaos en de onenigheid in de vroege kerkgeschiedenis niet ver in de Handelingen der Apostelen te lezen. En staat kerkgeschiedenis niet sowieso gelijk aan een grote lange stroom aan repeterende breuken, barsten, kruistochten en ellende?

IX

De pop-up van Pinksteren, die transformatie in een andere dimensie, die onderscheidloze dimensie van de Geest van God zegt ons iets anders. Zegt ons een andere mogelijkheid, een andere instelling. Eentje die ons leert: in die weerbarstig harde werkelijkheid waarin jullie leven, in dat gure klimaat van hard oordelen is er een andere wind. Een ander geluid. Een andere lente. En die komt van God. Het is aan jou om je er voor te openen en je schijnbaar starre staat om te vormen tot een levende ziel.

Amen